

به نام خدا

@adabiate10

علوم_ فنون #۲

درس_یک #

تاریخ ادبیات ایران در قرنهای ۷، ۸، ۹ #

اهداف درس [؟]

آشنایی با سبک عراقی

آشنایی با نویسندگان وشاعران قرنهای هفتم تا نهم

بررسی سبکهای نظم ونثر قرون ۷_۸_۹ در سه قلمرو زبانی، ادبی، فکری

روش پیشنهادی تدریس [؟]

روش همیاری

گروهی

قرن هفتم [؟] *

عواملی که موجب شد سبکهای بینابینی و آذربایجانی از سبک خراسانی فاصله بگیرد و منجر به تغییر سبک [؟] [؟]

(سبک عراقی) در قرن هفتم شود عبارتند از

الف _ روی کار آمدن حکومتهای غزنوی و سلجوقی

ب _ تغییر مرکز ادبی و سیاسی از خراسان به عراق عجم

دوره ی سبک عراقی [؟]

اوایل قرن ۷ تا اوایل قرن ۱۰ (۳۰۰ سال)

تاثیر حمله ی مغول در اوضاع اجتماعی و فرهنگی ایران در قرن هفتم ✓

چیرگی بر نواحی مرکزی ایران و به تدریج بر نواحی دیگر- ۱

اسبب رساندن عمده به نظام اقتصادی، کشاورزی و فرهنگی ایران- ۲

ویران شدن کانون فرهنگی ایران، خراسان،- ۳

از بین رفتن مدارس؛ مهد فرهنگ و علم- ۴

کشته شدن بزرگانی چون فریدالدین عطار نیشابوری، نجم الدین کبری- ۵

دلائل روی آوردن مردم به عرفان در قرن هفتم □ ◀

الف_ ویران شدن بناها و آبادانیها

تباه شدن بنیان فرهنگ و اخلاق و مایوس شدن شاعران و نویسندگان- ۲

تکیه داشتن بر عواطف انسانی و ترویج روحیه ی تسامح(مدارا) و تساهل(آسان گرفتن بر یکدیگر)، خدمت به - ۳

خلق، ازدادی و بی ثباتی دنیا و تسکین بخشیدن به انسان نا امید

وضع زبان در دوره ی هفتم □ ?

از رونق افتادن زبان عربی ۲- توجه به زبان فارسی و رایج شدن آن به دلیل پایان یافتن حکومت عباسی- ۱

□ □ □ □ □ □ □ □

علت نامگذاری سبک عراقی □ ?

(الف_ انتقال کانون فرهنگی از خراسان به عراق(البته این امر از زمان سلجوقیان آغاز شده

ب_ شاعران و نویسندگان بزرگ این دوره از شهر های عراق عجم(اصفهان، همدان، ری، اراک کنونی و ...) هستند

وضعیت زبان فارسی در قرن هفتم²

به دلیل کشته شدن بسیاری از دانشمندان وادیبان ،،،،، نبود دربارهای ادب دوست و فرهنگ پرور زبان فارسی . دچار سستی و نابسامانی شد .

عوامل (مثبت) رشد زبان فارسی و اعتبار اندیشمندان²

انتقال مرکز قدرت از خراسان به مرکز ایران که گسترش زبان فارسی در ناحیه ی عراق را به همراه داشت-۱

... پدید آمدن آثار ارزشمند در حوزه های فارس ،ری،همدان و-۲

ایجاد زمینه برای تغییر سبک از خراسانی به عراقی-۳

ایجاد قالبهای جدید شعر و نثر-۴

ویژگی شعر در قرن هفتم²

شعر این دوره نرم،دلنشین و برخوردار از معانی عمیق انسانی و آسمانی بود_

کم رنگ شدن قالب قصیده به دلیل در خدمت بودن شاهان در پیش از این دوره_

گسترش غزل_

باز شدن میدان برای مثنوی در جهت ظهور عاطفه،اخلاق و عرفان که منجر به سروده شدن حماسه ی عرفانی _

مانند مثنوی معنوی که قهرمانش انسان پاک نهاد است شد

: ویژگی و وضعیت نثر در این دوره²

گرایش به دو جریان ۱- ساده نویسی در آثاری مانند: ۱- طبقات ناصری ۲- مرصاد العباد

پیچیده نویسی، با محتوای عمدتاً تاریخ حاکمان وقت مانند : تاریخ و صاف، تاریخ جهانگشای جوینی

شاعران برجسته ی این دوره : مولوی، سعدی، فخرالدین عراقی، نجم الدین رازی، عطاملک جوینی، خواجه
رشیدالدین فضل الله همدانی، شمس قیس رازی

؟؟؟؟؟؟

شاعران برجسته ی این قرن

الف : مولوی

ویژگی ها

شاخص ترین شاعر این عصر- ۱

و احساس پدید آورنده ی دو محور اندیشه- ۲

در مثنوی معنوی و دیوان شمس: بیان معارف بشری و مسائل عرفانی

ب- سعدی

ویژگی ها

فرمانروای ملک سخن- ۱

گردش و سفر در سی و پنج سال- ۲

. نوشتن گلستان به نظم و نثر مسجع، نوشتن بوستان در قالب مثنوی که اخلاق و حکمت را می آموزد- ۳

تبحر و طبع آزمایی در بیشتر قالب های ادبی- ۴

فخرالدین عراقی- ۳

ویژگی ها □ ◆

صاحب غزل های زیبای عرفانی- ۱

مثنوی عشاق نامه که در بردارنده ی مباحث عرفانی همراه با تمثیل و حکایت است - ۲

لمعات : بیان سیر و سلوک عارفانه در قالب نظم و نثر - ۳

نویسندگان برجسته ی این دوره □ :

□ الف - نجم الدین رازی

ویژگی ها □ *

منشی و نویسنده ی توانا و عارف- ۱

نویسنده ی کتاب مرصادالعباد من المبدأ الی المعاد - ۲

دارای مرتبه ی والا در میان متون عارفانه - ۳

ویژگی کتاب مرصاد العباد □ :

بیان سلوک دین و تربیت نفس انسانی - ۱

نثری شیوا، آراسته و دل انگیز - ۲

□ ب - عظاملک جوینی

ویژگی ها □ ♻

نثر نویس - ۱

خاندان او از افراد با نفوذ حکومت مغولان ۲-

پرداختن به کار دیوانی در نوجوانی ۳-

گردآوری اطلاعات زیاد در اثر سفرهای بسیار ۴-

تالیف کتاب تاریخ جهان گشا ۵-

: ویژگی‌های کتاب تاریخ جهان گشا

نثر کتاب مصنوع و دشوار ۱-

شرح ظهور چنگیز و احوال و فتوحات او ۲-

تاریخ خوارزمشاهیان و فتح قلعه‌های اسماعیلیه ۳-

حکومت جانشینان حسن صباح ۴-

ج-رشیدالدین فضل‌الله همدانی

ویژگی‌ها

وزیر مقتدر غازان خان و اولجایتو ۱-

چهره‌ای علمی و سیاسی در عصر ایلخانان ۲-

مهمترین اثر وی جامع‌التواریخ به نثری عالمانه و پخته نوشته ۳-

مهمترین اقدام فرهنگی او: تاسیس ربع رشیدی در تبریز ۴-

د-شمس قیس رازی

نویسنده ی کتاب المعجم فی معاییراشعار العجم

: ویژگی‌های کتاب

مهم ترین اثر علم عروض، قافیه، بدیع و نقد شعر- ۱

نثری ساده و عالمانه - ۲

□□□□□□

قرن هشتم □

ویژگی ها □ □

فراهم شدن فرصت ابراز عقیده‌ی مذهب های مختلف به دلیل بی اعتقادی ایلخانان - ۱

گسترش قلمرو زبان و فرهنگ فارسی از شبه قاره‌ی هند تا آسیای صغیر - ۲

و قرار گرفتن شیراز به عنوان مرکز ادبی این عصر

رو به ضعف رفتن قصیده به دلیل از بین رفتن دربارهای ادب دوست - ۳

سست شدن زبان شعر به جز شاعران شاخص مثل حافظ و خواجه - ۴

شاعران و نویسندگان برجسته ی قرن هشتم □ *

خواجه کرمانی ☀ □ - ۱

ویژگی ها □

غزل پرداز برجسته - ۱

تاثیر گذار بر روی اشعار حافظ - ۲

نوشتن چند مثنوی به پیروی از پنج گنج نظامی - ۳

صاحب اشعار کمال یافته و پخته - ۴

ابن یمین ☀️ □ - ۲

ویژگی‌ها □ ♦

شاعر عصر سربداران - ۱

دهقان پیشه - ۲

قدرت شاعری او در قطعات اخلاقی دیده می‌شود - ۳

قناعت پیشگی و بی اعتباری دنیا در شعر او - ۴

حافظ ☀️ □ - ۳

ویژگی‌ها □ ?

سرامد شاعران عصر - ۱

به اوج رساننده ی غزل فارسی با تلفیق عشق و عرفان - ۲

لحن حافظ گزنده ،طنز آمیز،سرشار از خیر خواهی و اصلاح طلبی است - ۳

رخ نمودن تمام فرهنگ ایرانی اسلامی در اشعارش و به قول خودش شعرش بیت الغزل معرفت است - ۴

سلمان ساوجی ☀️ □ - ۴

ویژگی‌ها □ ?

توجه به مولوی و سعدی در غزل - ۱

سرودن قصاید به سبک عراقی - ۲

صاحب کتاب «مثنوی جمشید و خورشید» به شیوه ی داستان های نظامی-۳

عبید زاکانی ☀-□-۵

ویژگی ها □

شاعری خوش ذوق و آگاه-۱

نکته یاب و منتقد ظریف اجتماعی-۲

به تصویر کشیدن اوضاع آشفته ی روزگار از جمله تزویر و ریاکاری حاکمان در اثرش-۳

آثار □

منظومه ی تمثیلی موش و گربه :بیان وضع نا به هنجار جامعه و دو طبقه ی حاکمان و قاضیان-۱

رساله ی دلگشا-۲

اخلاق الاشراف-۳

صد پند-۴

حمد الله مستوفی ☀-□-۶

ویژگی ها □

مورخ مشهور ایران در قرن هشتم-۱

آثار □

تاریخ گزیده که در بر گیرنده ی تاریخ پیامبران است-۱

خلفای چهار گانه ۲-

خلفای عباسی-۳

تاریخ ایران تا سال ۷۳۰-۴

قرن نهم

وضع اجتماعی و فرهنگی در قرن نهم در حکومت تیمور *

نابودن بنیه ی فرهنگی، ادبی و اجتماعی ایران به دست تیمور گورکانی

از بین رفتن فارس به دست تیموریان-۲

ادامه ی ویرانگری حکومت تیموریان از نیمه ی دوم قرن هشتم تا اوایل قرن دهم در ایران-۳

ویژگی های مثبت آیین دوره

متمدن شدن تیموریان در ایران-۱

اشاعه هنرهایی چون مینیاتور، معماری، تذهیب و تاریخ نویسی به اسلوب ساده-۲

رونق گرفتن ادبیات و نوشتن کتابهای ارزشمندی توسط جامی و دولتشاه-۳

ویژگی های ادبیات آیین دوره X

بنیادی نبودن رونق ادبیات

سطحی بودن کتاب های تحقیقی

تقلیدی بودن ادبیات

- * □ وضع اجتماعی و فرهنگی ایران در عصر شاهرخ
- ◀ □ قرار دادن شهر هرات به عنوان مرکز فرمانروایی- ۱
- حمایت از هنر مندان خوش نویس، نقاش و شاعر- ۲

بایسنقر میرزا پسر شاهرخ: در زمان او هنرمندان خوش نویس قرآن و شاهنامه ی فردوسی را تصاویر زیبا □ *
با تصاویر زیبا آراستند و خوشنویسی کردند

شاعران و نویسندگان معروف این عصر □

□ جامی- ۱

□ آثار □

بهارستان به سبک گلستان سعدی- ۱

نفحات الانس به پیروی از تذکره الاو لیا ی عطار که در آن به بیان حقایق عرفانی و ذکر احوال عارفان پرداخته- ۲

مثنوی تحفه الاسرار به شیوه ی مخزن الاسرار نظامی- ۳

□ شاه نعمت الله ولی- ۲

□ آثار □

دیوان اشعار: حاوی مضامین عرفانی- ۱

سرسلسله ی صوفیان نعمت الهی □

دولت‌شاه سمرقندی - ۳

آثار

تذکره ی دولت‌شاه: به تشویق علیشیر نوایی که

شرح احوال بیش از ۱۰۰۰ تن از شاعران ایرانی از آغاز تا زمان مولف بوده است.

جلال الدین دوانی - ۴

آثار

اخلاق جلالی موضوع آن اصول اخلاقی

به کوشش: فرحناز حسینی، استان البرز، کرج

درس_یک #

کارگاه_خودارزیابی #

۱- حمله ی مغول بر محتوای شعر و نثر قرن هفتم چه تاثیراتی گذاشت؟

تباه شدن بنیان فرهنگ و اخلاق و مایوس شدن شاعران و نویسندگان موجب روی آوردن شاعران به عرفان شد با از بین رفتن دربارهای ادب دوست و انتقال قدرت از خراسان به مرکز ایران زبان و ادبیات فارسی در عراق عجم گسترش یافت و زمینه هایی برای تغییر سبک خراسانی به عراقی ایجاد شد.

شعر این عصر نرم و دلنشین و برخوردار از معانی عمیق انسانی و آسمانی شد و اکثر شاعران از حاکمان روی برگرداندند قصیده که در خدمت ستایش شاهان بود، کمرنگ شد و غزل که زبان دل و عشق بود گسترش یافت البته قالب مثنوی نیز برای ظهور عاطفه اخلاق و عرفان میدان فراخی پدید آورد و در نمونه های ارزشمندی مانند . مثنوی مولوی ، حماسه ای عرفانی سروده شد

نثر در این دوره بیشتر به دو جریان گرایش پیدا کرد یکی «ساده نویسی» در آثاری مثل طبقات ناصری و مرصادالعباد و دیگر «پیچیده نویسی» با محتوای عمدتاً تاریخ حاکمان وقت در آثاری همچون تاریخ و صاف و تاریخ جهانگشای جوینی .

۲- دو جریان نثر قرن هفتم را از نظر ویژگی های زبانی بنویسید

گرایش به ساده نویسی: مانند طبقات ناصری و مرصاد العباد و روی آوردن به پیچیده نویسی با محتوای عمدتاً تاریخ حاکمان وقت مانند: تاریخ و صاف، تاریخ جهانگشای جوینی

۳- شعر سبک عراقی را با شعر سبک خراسانی از نظر قالب مقایسه کنید
خراسانی قالبش بیشتر قصیده است اما شعر سبک عراقی قالب بیشتر غزل است

۴- فکر و اندیشه ی غالب بر آثار مولانا جلال الدین را بیان کنید؟
مولانا در دو محور اندیشه و احساس آثار جاودانه ای پدید آورد. در مثنوی معنوی و دیوان شمس به بیان معارف بشری و مسائل عرفانی پرداخت

۵- چه عواملی سبک ادبیات فارسی را از خراسانی به عراقی تغییر داد؟ آن ها را بررسی کنید؟
تغییر مرکز ادبی و سیاسی از خراسان به عراق عجم
روی کار آمدن حکومت های سلجوقی و غزنوی

۶- کدام یک از ویژگی های فکری سبک عراقی موجب پیدایش عرفان در قرن هفتم شد؟

ویران شدن بناها و آبادانی ها

تباه شدن بنیان فرهنگ و اخلاق و مایوس شدن شاعران و نویسندگان

تکیه داشتن بر عواطف انسانی و ترویج روحیه ی تسامح و تساهل

۷- نام نویسنده، نوع نثر کتاب، موضوع و محتوای کتاب های زیر را بنویسید

گلستان: از سعدی، در اخلاق و حکمت و نظم و نثر مسجع □ *

مرصاد العباد: نجم الدین رازی، بیان سلوک دین و تربیت نفس انسانی □ *

تاریخ جهانگشا: عظاملک جوینی. نثری مصنوع و دشوار. شرح ظهور چنگیز و فتوحات او، تاریخ □ *

خوارزمشاهیان و فتح قلعه های اسماعیلیه، حکومت جانشینان حسن صباح

□□□□□

به کوشش فرحناز حسینی، استان البرز (کرج) و جمعی از دبیران ادبیات کشوری، زمان تشکیل کارگاه

۴/۴/۹۶، زمان ویرایش مطالب: ۹۶/۷/۷

فرحناز حسینی: pdf

کانال ادبیات دهم تا کنکور

لینک کانال

<https://telegram.me/joinchat/BhCRBz7e2MjcUhrC8VKqSQ>

تگ کانال

@adabiate10